

Sygn. akt: XII 1 Co 875/18

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2019 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku

Wydział XII Cywilny Sekcja do Spraw Egzekucyjnych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Krata

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2019 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej z wniosku wierzyciela Powiatu (...) – Zarządu (...) w O.

przeciwko dłużnikowi P. P.

na skutek skargi dłużnika na postanowienie komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. W. z dnia 11 kwietnia 2018r. w sprawie Km (...)

na skutek skargi wierzyciela na postanowienie komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. W. z dnia 11 kwietnia 2018r. w sprawie Km (...)

postanawia:

1. zmienić punkt 2 postanowienia Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. W. z dnia 11 kwietnia 2018r. w sprawie Km (...) w ten sposób, że:

a) uchylić pozycję „Opłata stosunkowa z art.49.4 (niecelowe wszczęcie egz.) 511,05 zł”

b) uchylić pozycję „Opłata stosunkowa z art.49.1 (8%) 541,18 zł”

c) w pozycji „Razem koszty wyniosły” w miejsce kwoty „1 238,34 zł” wpisać kwotę „186,11 zł”;

2. uchylić w całości punkty 4 i 6 postanowienia Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. W. z dnia 11 kwietnia 2018r. w sprawie Km (...)

3. zmienić punkt 5 postanowienia Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. W. z dnia 11 kwietnia 2018r. w sprawie Km (...) w ten sposób, że jego dotychczasową treść zastąpić zdaniem: „Kosztami postępowania w całości obciążyć wierzyciela Powiat (...) – Zarząd (...) w O., uznając je za uiszczone”;

4. oddalić wniosek wierzyciela o wstrzymanie wykonania postanowienia Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. W. z dnia 11 kwietnia 2018r. w sprawie Km (...) do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia skargi wierzyciela;

5. zasądzić od Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. W. na rzecz wierzyciela Powiatu (...) – Zarządu (...) w O. kwotę 100,00 (sto) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania skargowego;

6. zasądzić od Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G.T. W. na rzecz dłużnika P. P. kwotę 180,00 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania skargowego, w tym kwotę 80,00 (osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego;

7. na podstawie przepisu art. 759 §2 k.p.c., zobowiązać Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. w sprawie Km (...) do zwrotu wierzycielowi różnicy pomiędzy kwotą pobraną z tytułu kosztów egzekucyjnych a kwotą należną z tego tytułu - niezwłocznie po uprawomocnieniu się punktów 1, 2 i 3 niniejszego postanowienia Sądu;

8. na podstawie przepisu art. 759 §2 k.p.c., zobowiązać Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. W. w sprawie Km (...) do zwrotu dłużnikowi kwoty pobranej z tytułu kosztów egzekucyjnych - niezwłocznie po uprawomocnieniu się punktów 1, 2 i 3 niniejszego postanowienia Sądu.

UZASADNIENIE

Dłużnik P. P., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wystąpił ze skargą na czynności Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. W. w sprawie Km (...), tj. w zakresie punktów 2, 4 i 5 postanowienia Komornika z dnia 11 kwietnia 2018r.

Skarżący zarzucił komornikowi naruszenie art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji poprzez jego błędne zastosowanie i niezasadne obciążenie dłużnika kosztami postępowania egzekucyjnego w sytuacji, w której nie dał on żadnej podstawy do wytoczenia przeciwko niemu egzekucji.

Dłużnik wskazał, że tytuł wykonawczy stanowiący podstawę egzekucji został uchylony w całości wyrokiem Sądu Rejonowego G. z dnia 24 maja 2017r. (sygn. akt I C (...)), natomiast pomimo tego w dniu 1 lutego 2018r. Komornik dokonał zajęcia rachunku bankowego dłużnika. Zdaniem skarżącego, wobec uchylenia tytułu wykonawczego w całości należy uznać, że opłata stosunkowa wyszczególniona w punkcie 2 zaskarżonego postanowienia naliczona została niezasadnie.

Dłużnik wniósł o uchylenie zaskarżonej czynności oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania skargowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wierzyciel Powiat (...) – Zarząd (...) w O. wystąpił ze skargą na czynności Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym G. T. W. w sprawie Km(...)tj. na postanowienie z dnia 11 kwietnia 2018r. w zakresie ustalenia kosztów niezbędnych do celowego przeprowadzenia egzekucji w postaci opłaty stosunkowej, określonej na podstawie art. 49 ust.4 u.k.s.e. i obciążenia wskazaną opłatą wierzyciela, a także wezwania wierzyciela do jej uiszczenia.

Skarżący zarzucił Komornikowi naruszenie art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji poprzez naliczenie opłaty pomimo tego, iż postępowanie egzekucyjne nie zostało niecelowo wszczęte. Składając wniosek egzekucyjny wierzyciel nie wiedział, że w trakcie postępowania sąd na wniosek dłużnika uzna, że doręczenie dłużnikowi wyroku zaocznego było nieskuteczne, gdyż dłużnik nie zamieszkiwał już pod adresem, na jaki doręczana mu był korespondencja, a w konsekwencji dojdzie do skutecznego wniesienia przez dłużnika sprzeciwu, co doprowadziło do uchylenia w całości wyroku zaocznego będącego tytułem wykonawczym, w oparciu o który wszczęto postępowanie w sprawie Km(...)

Wierzyciel wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia komornika poprzez niezaliczanie do kosztów niezbędnych do celowego prowadzenia egzekucji opłaty stosunkowej z art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, a w konsekwencji nieobciążanie nią wierzyciela i niewzywania wierzyciela do jej zapłaty, jak również o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania skargowego.

Komornik w trybie art. 767 § 4 k.p.c. przekazał uzasadnienia dokonania zaskarżonych czynności wraz z aktami sprawy, wnosząc o oddalenie skarg w całości jako bezzasadnych.

Zarządzeniem z dnia 6 sierpnia 2018r. powyższe skargi na czynności komornika zostały połączone do wspólnego rozpoznania z uwagi na tożsamość przedmiotu zaskarżenia.

Sąd ustalił, co następuje:

Postępowanie egzekucyjne w sprawie Km (...) zostało wszczęte na wniosek wierzyciela Powiatu (...) – Zarządu (...) w O. z dnia 5 października 2016r. w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku zaocznego z dnia 21 marca 2016r. wydanego przez Sąd Rejonowy G.w sprawie o sygn. akt I C (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 20 września 2016r. (k. 2 akt Km).

Pismem z dnia 8 listopada 2016r. Komornik zawiadomił dłużnika o wszczęciu przeciwko niemu egzekucji (k. 11 akt Km). Przesyłka została skierowana na adres dłużnika wskazany przez wierzyciela we wniosku egzekucyjnym, tj. na adres przy ul. (...) w G. i powróciła do kancelarii komorniczej jako niepodjęta w terminie (k. 13 akt Km). W dniu 8 grudnia 2016r. komornik dokonał ponownego doręczenia korespondencji dłużnikowi na adres przy ul. (...) w G. (k.12 akt Km).

Pismem z dnia 19 grudnia 2016r. dłużnik P. P. poinformował komornika o tym, że dłużnik o wydanym tytule wykonawczym i o fakcie wszczęcia egzekucji dowiedział się z doręczonej mu w dniu 8 grudnia 2016r. korespondencji na adres zameldowania jego żony przy ul. (...) w G.. Nadto dłużnik wskazał że wystąpił do Sądu Rejonowego G. o wydanie zaświadczenia będącego podstawą do wystąpienia z wnioskiem o zawieszenie postępowania egzekucyjnego w trybie art. 8203 k.p.c., a także o doręczenie pozwu oraz odpisu wyroku zaocznego. Z tych względów P. P. wniósł o wstrzymanie wszelkich czynności egzekucyjnych (k. 42-43 akt Km).

Wraz z pismem przewodnim z dnia 21 grudnia 2016r. Komornik przesłał wierzycielowi odpis pisma dłużnika z dnia 19 grudnia 2016r. (k. 61 akt Km). Przesyłkę doręczono wierzycielowi w dniu 29 grudnia 2016r. (k. 62 akt Km).

Pismem z dnia 24 marca 2017r. dłużnik wystąpił o zawieszenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 8203 k.p.c. wobec otrzymanego zaświadczenia stwierdzającego, iż wyrok zaoczny z dnia 21 marca 2016r. został uznany za doręczony dłużnikowi na adres przy ul (...) w G. w trybie określonym w art. 139 §1 k.p.c. (k. 66-67 akt Km).

Pod wskazanym wyżej adresem dłużnik pozostawał zameldowany na pobyt stały w okresie od 14.07.2003r. do 10.11.2015r. (wydruk z bazy PESEL).

Postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2017r. Komornik zawiesił postępowanie egzekucyjne (k. 69 akt Km).

Pismem z dnia 1 lutego 2018r. Komornik zawiadomił dłużnika o wszczęciu egzekucji i o zajęciu rachunku bankowego dłużnika w (...) Bank S.A. (k. 75 akt Km).

Wraz z pismem z dnia 13 marca 2018r. dłużnik zawiadomił Komornika o prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego G.z dnia 24 maja 2017r., w którym uchylono w całości wyrok zaoczny Sądu Rejonowego G.z dnia 21 marca 2016r. (k. 84-85 akt Km).

W dniu 6 kwietnia 2018r. dłużnik wystąpił o umorzenie postępowania egzekucyjnego oraz o zwrot środków pieniężnych znajdujących się w depozycie sądowym na rachunek bankowy, z którego zostały pobrane (k. 88 akt Km).

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2018r. Komornik w punkcie 1 sentencji umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 825 pkt 2 k.p.c. W punkcie 2 sentencji komornik ustalił koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji w sprawie w wysokości:

Koszty doręczenia środków pieniężnych (art.39.2.6) 6,00zł

Koszty uzyskiwania informacji (art.39.2.7) 109,17zł

Koszty doręczenia korespondencji (art.39.2.8) 63,50zł

Koszty dostępu do systemu teleinformatycznego obsługującego zajęcie

wierzytelności z rachunku bankowego (art. 39.2.9) 7,44zł

Oplata stosunkowa z art.49.4 (niecelowe wszczęcie egz.) 511,05zł

Oplata stosunkowa z art. 49.1 (8%) 541,18zł

Razem koszty wyniosły 1238,34 zł.

W punkcie 4 sentencji ustalone koszty komornik uznał za spłacone przez dłużnika do kwoty 541,18 zł, a przez wierzyciela do kwoty 214,16 zł. W punkcie 5 postanowienia komornik kosztami postępowania obciążył wierzyciela do kwoty 697,16 zł, a dłużnika do kwoty 541,18 zł. W punkcie 6 sentencji komornik postanowił wezwać wierzyciela do zapłaty na rzecz komornika 483,00 zł wydatków gotówkowych w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia pod rygorem egzekucji (k. 89 akt Km (...)).

Sąd zważył, co następuje:

Rozpoznając sprawę niniejszą Sąd miał na uwadze przepisy intertemporalne zawarte w art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28.02.2018r. o kosztach komorniczych.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w przepisie art. 770 k.p.c. dłużnik winien zwrócić wierzycielowi koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji, przy czym koszty te ściąga się wraz z egzekwowanym roszczeniem. Przepis powyższy zawiera prawną regulację kosztów postępowania egzekucyjnego i stanowi *lex specialis* do art. 98 k.p.c. i następne. Tym samym, obowiązującą w postępowaniu rozpoznawczym regułą odpowiedzialności za wynik procesu zastąpiono w postępowaniu egzekucyjnym zasadą odpowiedzialności dłużnika za koszty egzekucji, połączoną z zasadą kosztów celowych. Dłużnik zatem przeważnie zawsze ponosi koszty egzekucji, ale tylko w zakresie kosztów, które są zarazem niezbędne i celowe. W konsekwencji podkreślić należy, iż o kosztach postępowania egzekucyjnego (w tym o opłacie stosunkowej) Komornik rozstrzyga definitywnie na zakończenie postępowania egzekucyjnego, wydając w tym przedmiocie stosowne postanowienie, mając wówczas pełne podstawy do ustalenia podstaw prawnych i faktycznych w zakresie tychże kosztów, jak również oceny, które z nich miały charakter kosztów niezbędnych do celowego przeprowadzenia egzekucji. Komornik musi mieć przy tym na uwadze przebieg całego postępowania. Ponadto wskazać należy, iż pojęcie niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego nie jest zdefiniowane w przepisach kodeksu postępowania cywilnego ani w przepisach ustawy komornikach sądowych i egzekucji. W ocenie Sądu, egzekucja celowa jest wtedy, gdy podejmowane przez komornika czynności mają wpływ na sprawne zaspokojenie wierzyciela i są zgodne z przepisami prawa egzekucyjnego. Ocena celowości wszczęcia postępowania egzekucyjnego dokonywana jest na chwilę jego zainicjowania, przy czym należy mieć na uwadze okoliczności konkretnej sprawy.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd doszedł do przekonania, iż w sprawie Km (...) wszczęcie i prowadzenie egzekucji nie było celowe. Odpis wyroku zaocznego, na podstawie którego wierzyciel zainicjował postępowanie egzekucyjne nie został skutecznie doręczony, albowiem doręczenia dokonano na wskazany przez wierzyciela adres, który nie był adresem zamieszkania pozwanego (dłużnika). Powód (wierzyciel) – reprezentowany w postępowaniu klauzulowym przez profesjonalnego pełnomocnika – miał możliwość przy dochowaniu standardów należytej staranności, by przed złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji okoliczności te ustalić, albowiem fakt wymeldowania pozwanego (dłużnika) spod adresu wskazanego w pozwie był ujawniony w ewidencji ludności. Wymeldowanie nastąpiło przy tym jeszcze w 2015r., ponad 4 miesiące przed wydaniem wyroku zaocznego i uzyskaniem tytułu wykonawczego oraz blisko rok przed zainicjowaniem postępowania egzekucyjnego. Na marginesie jedynie wskazać należy, iż prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego G. z dnia 24 maja 2017r., Sąd ten uchylił w całości wyrok zaoczny z dnia 21 marca 2016r. w sprawie I C (...) oraz oddalił powództwo.

Powyższe uprawnia do stwierdzenia, iż egzekucja została wszczęta i prowadzona niecelowo, co sprzeciwia się obciążeniu dłużnika kosztami postępowania egzekucyjnego w jakimkolwiek zakresie. Koszty te na podstawie przepisu art. 770 k.p.c. zastosowanego a contrario, winien ponieść wierzyciel, o czym orzeczono w punkcie trzecim sentencji postanowienia Sądu. Jednocześnie, bazując na wieloletnim doświadczeniu zawodowym w zakresie postępowania egzekucyjnego, Sąd nie uznał by omawiany przypadek kwalifikował się do zastosowania przepisu art. 30 w zw. z art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 28.02.2018r. o kosztach komorniczych.

Sąd w dalszej kolejności zbadał prawidłowość naliczenia przez Komornika opłat stosunkowych w sprawie, uznając iż zostały ustalone całkowicie bezpodstawnie.

Jak wynika z karty rozliczeniowej, w sprawie Km(...) komornik w dniu 2 lutego 2018r. uzyskał z zajętego rachunku bankowego dłużnika kwotę 7301,14 zł, którą następnie przekazał do depozytu sądowego, a w późniejszym czasie zwrócił dłużnikowi. Komornik dokonał zajęcia przedmiotowego rachunku w oparciu o przepis art. 8203§ 3 k.p.c., który stanowi, że zawieszenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 8203§ 3 k.p.c. (co miało miejsce w sprawie Km (...)) nie wyłącza możliwości podejmowania przez komornika czynności mających na celu wykonanie w przyszłości tytułu wykonawczego, nie wyłączając zajęcia majątku dłużnika. Komornik był zatem w zaistniałych okolicznościach uprawniony do zajęcia rachunku bankowego dłużnika, albowiem o upadku tytułu wykonawczego, został poinformowany dopiero pismem dłużnika z dnia 13.03.2018r.

Naliczenie przez Komornika opłaty stosunkowej w wysokości 8% od powyższej kwoty przekazanej na rachunek depozytowy było oczywiście nieprawidłowe. Jako podstawę prawną naliczenia tej opłaty Komornik wskazał przepis art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, który reguluje wysokość opłat stosunkowych naliczonych „od wartości wyegzekwowanego świadczenia”. Tymczasem - jak wskazano wyżej - zajęcie dokonywane na podstawie art. 8203§ 3 k.p.c. jest swego rodzaju zabezpieczeniem, mając na celu ewentualne wykonanie w przyszłości tytułu wykonawczego, o ile tytuł ten pozostanie w mocy. Ustalając opłatę na podstawie art. 49 ust. 1 u.k.s.e., Komornik miał pełną świadomość, iż doszło do upadku tytułu wykonawczego, całkowicie niezrozumiale jest w tym kontekście zaliczenie kwoty przekazanej do depozytu, a następnie zwróconej dłużnikowi do kategorii wyegzekwowanego świadczenia.

Podobnie jako oczywiście nieprawidłowe Sąd ocenił naliczenie przez Komornika opłaty stosunkowej na podstawie przepisu art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Zgodnie z art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w przypadku niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego opłaty, o których mowa w ust. 1 i 2 art. 49 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, uiszcza wierzyciel. Przepis ten nie statuuje kolejnej opłaty egzekucyjnej w razie stwierdzenia niecelowości wszczęcia postępowania egzekucyjnego, a jedynie wskazuje na sytuację, w której opłaty stosunkowe z art. 49 ust. 1 i ust. 2 u.k.s.e. ponosi wierzyciel. Okoliczności faktyczne sprawy niniejszej nie pozwalały na przyjęcie, iż doszło do zaistnienia przesłanek określonych tak w art. 49 ust. 1 u.k.s.e. (co wyjaśniono powyżej) jak również art. 49 ust. 2 u.k.s.e. Zgodnie z ostatnio powołanym przepisem, w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela, bądź na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. Komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5% „wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania”. Oczywiście dla Komornika winno być, że w sprawie KM (...), w której umarzał postępowanie na wniosek dłużnika, wskutek upadku tytułu wykonawczego nie było żadnego świadczenia pozostałego do wyegzekwowania od dłużnika.

Należy zwrócić w tym miejscu uwagę również na przepis art. 49 ust. 5 u.k.s.e., w myśl którego, komornik nie pobiera opłaty od tej części świadczenia, która nie została wyegzekwowana.

W rezultacie Sąd w punktach od pierwszego do trzeciego sentencji postanowienia - na podstawie powołanych wyżej przepisów prawa w zw. z art. 767 §1 k.p.c. - dokonał zmiany wysokości kosztów egzekucyjnych ustalonych w punkcie 2, uchylił punkty 4 i 6 oraz zmienił punkt 5 postanowienia Komornika z dnia 11 kwietnia 2018r.

O kosztach postępowania skargowego Sąd orzekł w punktach piątym i szóstym postanowienia na podstawie przepisu art. 768 §6 k.p.c. w zw. z art. 298 §1 ustawy o komornikach sądowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 771) w zw. z art. 108 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd uznał za zasadne obciążenie Komornika kosztami postępowania wywołanego wniesieniem skarg, albowiem zachodzi przypadek oczywistego naruszenia prawa przez Komornika, co w szczegółowy sposób opisane zostało w treści niniejszego uzasadnienia (str. 6). Powołane przepisy art. 49 ust. 1, 2, 4 i 5 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w kontekście stanu faktycznego sprawy KM (...) nie budzą wątpliwości interpretacyjnych, zaś sam stan faktyczny nie był skomplikowany. W tym stanie rzeczy ewidentnie nieprawidłowe zastosowanie tych przepisów stanowi oczywiste naruszenie prawa przez Komornika. Owe nieprawidłowości zostały wytknięte i przekonująco uzasadnione w skargach złożonych przez dłużnika i wierzyciela, Komornik miał możliwość ich wyeliminowania poprzez uwzględnienie skarg, z czego nie zdecydował się skorzystać.

Wierzyciel uiścił opłatę stałą od skargi w kwocie 100 zł, która winna być mu zwrócona przez Komornika, o czym Sąd orzekł jak w punkcie piątym sentencji postanowienia.

Na koszty sądowe poniesione przez dłużnika w sprawie niniejszej złożyła się opłata stała od skargi w kwocie 100 zł. Wysokość kosztów wynagrodzenia pełnomocnika dłużnika, będącego adwokatem, Sąd ustalił w stawce minimalnej 80 zł zgodnie z treścią przepisu § 8 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. W konsekwencji Sąd orzekł jak w punkcie szóstym sentencji postanowienia.

Odstąpiono od uzasadnienia punktów 4, 7 i 8 sentencji postanowienia Sądu, z uwagi na niezaskarżalność rozstrzygnięć.

Zarządzenia:

1. odnotować i zakreślić w rep. Co;

2. odpis postanowienia doręczyć:

-pełnomocnikowi dłużnika wraz z odpisem skargi wierzyciela

-wierzycielowi z pouczeniem o zażaleniu na punkty 1,2,3 i 5 wraz z odpisem skargi dłużnika

-Komornikowi, zwracając akta egzekucyjne;

3. wykonać zarządzenie dot. zwrotu wierzycielowi kwoty 100 zł;

4. odpis postanowienia przesłać Prezesowi Sądu Rejonowego G., w trybie art. 166 ust. 3 ustawy o komornikach sądowych, informując jednocześnie w trybie art. 166 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych, że w sprawie stwierdzono oczywiste naruszenie prawa przez Komornika, co opisano w treści uzasadnienia (str. 6-7)

5. akta przedłożyć z wpływem lub za 21 dni z epo - Asystentowi A. K..